

DECIZIE

29 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Maria Ghervas, Mariana Pitic,
Galina Stratulat, Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de Lazari Terzi, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 04 aprilie 2017,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Lazari Terzi împotriva Nataliei Terzi cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a soților, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată și acțiunea reconvențională intentată la cererea Nataliei Terzi împotriva lui Lazari Terzi cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a soților, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 30 august 2012, Lazari Terzi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Terzi cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a soților, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 04 ianuarie 2005 a înregistrat căsătoria cu Natalia Terzi. Conform contractului de transmitere-primire a locuinței în proprietate privată nr. 1734 din 27 mai 2005, soții au devenit proprietari ai bunului imobil situat înXXXXX, contra unui preț de 6335 de lei. Potrivit titlului de autentificare a dreptului deținătorilor de teren cu nr. cadastralXXXXX, Lazari Terzi și Natalia Terzi dețin 27 % din terenul cu suprafața de 0,0881 ha, adică 0,02378 ha teren aferent.

Menționează că la 20 aprilie 2012 a plecat la sora sa care locuiește în raionul Ceadâr-Lunga pentru a o ajuta la construcția casei și când a revenit la 05 iunie 2012, Natalia Terzi nu l-a primit în casă, motivând că a lipsit mult timp și nici nu vrea să-i dea lucrurile personale.

Pe parcursul examinării cauzei, Lazari Terzi a depus mai multe cereri de modificare a obiectului acțiunii și concretizare, solicitând în final: partajarea în natură a apartamentuluiXXXXX, cu atribuirea în proprietate lui Lazari Terzi a unei camere, baia, jumătate din subsol, depozit și șură, iar Nataliei Terzi: o cameră, bucătăria, antreu,

jumătate din subsol, șură și depozit, precum și atribuirea a câte 0,01189 ha fiecare din terenul aferent casei de locuit. La fel, din bunurile mobile procurate în timpul căsătoriei să i se atribuie în proprietate lui Lazari Terzi: sofa - 3500 de lei, valiză suvenir - 500 de lei, plapumă - 200 de lei, un set de șervete de baie - 200 de lei, lenjerie pentru pat - 150 de lei, etajeră pentru cărți - 250 de lei, saltea cu aer - 100 de lei, oglindă - 800 de lei, 2 covoare - 1500 de lei, fereastră cu benzină - 900 de lei, sfredel electric - 500 de lei, cuptor de prăjit - 1200 de lei, televizor - 750 de lei, tumbă pentru televizor - 300 de lei, draperii - 500 de lei, aspirator de praf mic - 150 de lei, cadă - 1400 de lei, closet - 1000 de lei, chiuvetă - 1000 de lei, mobilă colțar - 1500 de lei, boiler electric - 1800 lei, lustră - 500 lei, 2 cuverturi pentru jilțuri - 400 lei, cuvertură pentru sofa - 350 de lei, mașină de spălat - 1400 de lei, pompă de apă - 1300 de lei, în total bunuri în valoare de 22150 de lei. Iar pârâtei Natalia Terzi să i se repartizeze următoarele bunuri: 2 covoare la prețul de 1500 de lei, tumbă pentru televizor - 750 de lei, saltea pentru 2 persoane - 1800 de lei, mobilă pentru bucătărie - 3000 de lei, mobilă pentru antreu - 2000 de lei, un set de șervete pentru baie - 200 de lei, un set de lenjerie de pat - 160 de lei, lustră - 500 de lei, set de cratițe - 500 de lei, saltea cu aer - 700 de lei, set pentru tăiat legume - 250 de lei, mixer - 100 de lei, etajeră pentru încălțăminte - 150 de lei, hotă - 300 de lei, lampadar - 1500 de lei, sfredel electric - 500 de lei, ceas electronic - 750 de lei, televizor - 2000 de lei, 2 seturi de draperii - 700 de lei, aerogrill - 1200 de lei, aparat de fotografiat - 140 de lei, blender - 500 de lei, fierbător de cafea - 300 de lei, aspirator - 600 de lei, DVD - 2000 de lei, fier de călcat cu abur - 300 de lei, fier de călcat electric - 350 de lei, plapumă - 200 de lei, cărucior - 580 de lei, sobă - 4000 de lei, garaj - 4000 de lei, gard - 2000 de lei, ușă - 2000 de lei, poiată pentru păsări - 2000 de lei, în total bunuri în valoare de 37 890 de lei.

De asemenea, solicită Lazari Terzi încasarea din contul Nataliei Terzi jumătate din cheltuielile pentru întreținerea fiului pârâtei în sumă de 175000 de lei și din cheltuielile pentru organizarea nunții - 25000 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1000 de lei cu titlu de taxă de stat, 2400 de lei - cheltuieli pentru aplicarea sechestrului, 2000 de lei - cheltuieli pentru asistență juridică și 360 de lei - costul expertizei automobilului, precum și repararea prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei.

La 19 noiembrie 2012, Natalia Terzi a înaintat acțiune reconvențională împotriva lui Lazari Terzi cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a soților, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată (vol.1, f.d.52).

În motivarea acțiunii, Natalia Terzi a invocat că se află în căsătorie cu Lazari Terzi, însă familia s-a destrămat și nu mai locuiesc împreună. În afară de bunurile enumerate de către Lazari Terzi, în anul 2007 din mijloace comune au procurat automobilul de modelXXXXXX.

Solicită Natalia Terzi includerea automobilului nominalizat în masa bunurilor supuse partajării, cu încasarea din contul lui Lazari Terzi a ½ din costul acestuia, și anume 2000 de dolari SUA.

Pe parcursul examinării pricinii, Natalia Terzi și-a completat acțiunea, invocând că din mijloace comune au schimbat podeaua, au așternut linoleum, au vopsit ușile și geamurile, au construit o sobă, apeductul de apă și au schimbat caloriferele, au făcut reparație capitală în apartamentulXXXXXX, în care locuiește în prezent Lazari Terzi, în total cheltuind suma de 10000 de lei.

Solicită reclamanta atribuirea în proprietate aXXXXXX, cu achitarea unei sulte lui

Lazari Terzi echivalentă cu valoarea cotei sale părți. Totodată, solicită atribuirea în proprietatea dânzei a următoarelor bunuri: tumbă pentru televizor, saltea, sofa, etajeră pentru cărți, mașină de spălat, saltea cu aer, sistem de ventilare, oglindă, lampadar, mobilă pentru bucătărie, colțar, mobilă pentru antreu, ceas electronic, cuverturi pentru fotolii, cuvertură pentru sofa și boiler, iar în proprietatea lui Lazari Terzi: ștergare, lenjerie de pat, lustre, saltea cu aer, set pentru tăiat legume, etajeră, covoare, ferestrău cu benzină, sfredel electric, aerogrill, sfredel, aparat de fotografiat, draperii, cuverturi, aspirator, tumbă pentru televizor, roabă și încasarea din contul lui Lazari Terzi a ½ din cheltuielile suportate pentru reparația apartamentului nr.XXXXXX, și anume suma de 5000 de lei.

Prin hotărârea Judecătoria Ocnîța din 17 martie 2015, acțiunile civile au fost admise parțial. A fost recunoscut după Lazari Terzi dreptul de proprietate asupra a 60,00 % cotă-reală din bunurile mobile și imobile proprietate în devălmășie a soților în valoare de 266400 de lei, iar după Natalia Terzi s-a recunoscut dreptul de proprietate asupra a 40,00% cota-reală din bunurile mobile și imobile proprietate în devălmășie a soților în valoare de 266400 de lei, și anume:

S-a recunoscut după Lazari Terzi dreptul de proprietate asupra a 60,00 % cota-parte reală din bunul imobil - casa de locuit amplasată în XXXXX cu nr. cadastralXXXXX, 1/5 din construcția accesorie nr. cadastral XXXXX și 27,9 % din terenul cu nr. cadastral XXXXX cu costul de 200000 de lei, iar după Natalia Terzi s-a recunoscut dreptul de proprietate asupra a 40,00 % cota-parte reală din bunul imobil - casa de locuit amplasată în XXXXX cu nr. cadastralXXXXX, 1/5 din construcția accesorie nr. cadastral XXXXX și 27,9 % din terenul cu nr. cadastral XXXXX cu costul de 200000 de lei.

S-a atribuit întregul imobil Nataliei Terzi în schimbul unei sulte în mărime de 120000 de lei în favoarea lui Lazari Terzi.

S-a atribuit în natură lui Lazari Terzi automobilul de modelXXXXX , anul producerii 1993, cu costul de 17800 de lei, cu obligarea de a achita Nataliei Terzi suma de 7120 de lei, ce constituie 40% cota-parte reală din costul bunului mobil.

S-au atribuit în proprietate lui Lazari Terzi următoarele bunuri mobile: set de mobilă colțisor - 1500 de lei, 2 covoare - 1500 de lei, mobilă moale (sofa) - 3500 de lei, boiler electric - 1800 de lei, ferestrău de lemn electric - 900 de lei, lampă lampadar - 1500 de lei, televizor - 750 de lei, suport pentru televizor - 300 de lei, cuptor electric - 1200 de lei, pat cu aer - 400 de lei, cămin electric - 200 de lei, set de șervete pentru baie - 200 de lei, 2 seturi de lenjerie pentru pat - 200 de lei, 2 sfredele electrice - 1000 de lei, plapumă - 1200 de lei, oglindă - 800 de lei, aspirator de praf mic - 1500 de lei, DVD - 2000 de lei, saltea pentru 2 persoane - 1800 de lei, ceas electronic - 750 de lei, valiză suvenir - 500 de lei, aparat de fotografiat - 500 de lei, cuptor cu aburi, un set de veselă pentru ceai, plăpumi - 200 de lei, bunuri în valoare de 24200 de lei. În total, valoarea bunurilor imobile și mobile atribuite în proprietate lui Lazari Terzi constituie suma de 154880 de lei.

S-au atribuit în proprietate Nataliei Terzi următoarele bunurile mobile: 2 covoare - 1500 de lei, gard de fier - 3000 de lei, tumbă pentru televizor - 750 de lei, mobilă de bucătărie - 3000 de lei, mobilă pentru antreu - 2000 de lei, draperii - 1000 de lei, aerogrill - 1200 de lei, mașină de spălat - 1400 de lei, cămin electric - 200 de lei, set de lenjerie pentru pat - 100 de lei, etajeră pentru cărți - 250 de lei, lustră - 1000 de lei, set de cratițe - 500 de lei, înclinare (naves) - 2000 de lei, plapumă - 1200 de lei, saltea mică

- 100 de lei, set de tăiat legume - 250 de lei, mixer - 150 de lei, etajeră pentru încălțăminte - 150 de lei, cadă - 1400 de lei, closet - 1000 de lei, chiuvetă - 1000 de lei, aspirator de praf - 600 de lei, fier de călcat cu aburi - 300 de lei, plapumă pentru pat - 350 de lei, cuptor cu microunde, un set de veselă pentru ceai, covor roșu, bunuri în valoare de 24400 de lei. În total, valoarea bunurilor imobile și mobile atribuite în proprietate Nataliei Terzi constituie suma de 111520 de lei.

S-a încasat din contul Nataliei Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi sulta bănească în sumă de 120000 de lei pentru imobilul - casa de locuit amplasată înXXXXX, cu nr. cadastralXXXXX, 1/5 din construcția accesorie cu nr. cadastralXXXXX și 27,9 % din terenul cu nr. cadastralXXXXX, la fel și diferența dintre cotele-părți ale bunurilor mobile atribuite în natură în sumă de 4960 de lei, în total suma de 124960 lei.

S-a recunoscut după Lazari Terzi dreptul de proprietate personală asupra bunurilor: costum bărbătesc - 1000 de lei, scurtă neagră - 700 de lei, pulover negru - 200 de lei, halat de baie, calculator.

S-a încasat din contul Nataliei Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi suma de 6360 de lei cu titlul de cheltuieli de judecată, și anume, suma de 550 de lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru extrasele de la ÎS „Cadastru”, suma de 3410 lei - cheltuieli suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză și evaluare, suma de 2400 de lei - onorariul executorului judecătoresc pentru executarea încheierii de asigurare a acțiunii, în rest pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată în partea ce ține de suma restantă de 5400 de lei, s-a respins.

S-a încasat în contul statului taxa de stat neachitată din contul Nataliei Terzi în sumă de 3130,50 de lei.

În rest, pretențiile ce țin de încasarea din contul Nataliei Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi a sumei de 100000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 15000 de dolari SUA, cu titlu de prejudiciu material legat de întreținerea fiului Nataliei Terzi, cât și pretențiile ce țin de încasarea din contul lui Lazari Terzi în beneficiul Nataliei Terzi a sumei de 5000 de lei, cheltuieli suportate pentru reparația apartamentului XXXXX și compensarea cheltuielilor de judecată, s-au respins ca neîntemeiate.

Prima instanță a constatat că, aportul lui Lazari Terzi la dobândirea bunurilor în timpul căsătoriei a fost mai mare, având în vedere că Natalia Terzi nu a fost încadrată în câmpul muncii și nu avea venituri, iar temei de a nu participa financiar la întreținerea familiei ultima nu a avut, fapt care a determinat instanța să diferențieze cotele-părți în proprietate în devălmășie a soților.

La fel, instanța a reținut că Lazari Terzi nu a probat suma de 15000 de dolari SUA că a fost dobândită în timpul căsătoriei și că a fost folosită pentru întreținerea fiului Nataliei Terzi, precum și nu a probat prejudiciul moral suportat.

Totodată, instanța a stabilit că cheltuielile suportate de părți pentru asistența juridică vor rămâne pe seama acestora și nu vor fi compensate.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 12 aprilie 2016, s-a admis apelul declarat de Natalia Terzi, s-a casat integral hotărârea Judecătoriei Ocnița din 17 martie 2015 și s-a pronunțat o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunilor.

S-a atribuit Nataliei Terzi bunul imobil apartamentul nr.XXXXX.

S-a încasat din contul Nataliei Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi sulta bănească în sumă de 81063,50 de lei.

S-a atribuit lui Lazari Terzi automobilul de model XXXXX

S-a încasat din contul lui Lazari Terzi în beneficiul Nataliei Terzi 50% din costul

automobilului în sumă de 8900 lei.

S-au atribuit lui Lazari Terzi următoarele bunuri materiale de uz casnic în folosință: mobilă moale (sofa) - 500 de lei, valiză-suvenir - 500 de lei, plapumă 2,2x1,7 - 50 de lei, șervet de baie - 25 de lei, lenjerie pentru pat - 150 de lei, etajeră pentru cărți - 250 de lei, saltea cu aer - 100 de lei, oglindă pentru baie - 400 de lei, covor - 700 de lei, ferestruu cu benzină - 900 de lei, sfredel electric de model „Craft P”=400 W - 300 de lei, cuptor electric de model „Saturn” - 400 de lei, televizor de model „Konika” cu diagonala de 37 cm (nefuncționabil) - 350 de lei, masă TV - 300 de lei, draperii - 500 de lei, aspirator - 250 de lei, mobilă colțar - 1500 de lei, mașină de spălat - 1400 de lei, pompă de apă - 1300 de lei, 2 cuverturi pentru jilțuri - 400 de lei, în sumă totală de 10275 de lei.

S-au atribuit Nataliei Terzi următoarele bunuri mobile: covor - 600 de lei, saltea 2 persoane - 900 de lei, set de mobilă pentru bucătărie - 750 de lei, set de mobilă pentru antreu - 500 de lei, fier de călcat - 100 de lei, oglindă - 800 de lei, lampă de podea - 800 de lei, set de model de bucătărie din trei elemente - 1000 de lei, saltea pentru 2 persoane - 900 de lei, cămin electric de model „Clement P”=200W - 150 de lei, șervete de baie - 25 de lei, ceas electronic de perete - 350 de lei, aparat de fotografiat de model „UFO” cu peliculă - 60 de lei, cuptor cu aburi de model „Hilton” - 380 de lei, set de veselă pentru ceai pentru 6 persoane - 60 de lei, plapumă pentru 1,5 persoane - 60 de lei, covor de perete - 350 de lei, cămin electric de perete - 400 de lei, candelabru cu 3 becuri - 150 de lei, candelabru cu 2 becuri - 100 de lei, saltea gonflabilă pentru copii - 100 de lei, aparat electric pentru tăiat legume - 60 de lei, etajeră pentru încălțăminte din masă plastică - 60 de lei, fier de călcat de model „Eleberg P”=1200W - 100 de lei, cuptor cu microunde de model „Scarlett” - 450 de lei, în sumă totală de 9205 lei.

S-a încasat din contul lui Lazari Terzi în beneficiul Nataliei Terzi diferența costurilor bunurilor partajate în sumă de 535 de lei.

Prin decizia suplimentară a Curții de Apel Bălți din 21 iunie 2016, s-au respins pretențiile lui Lazari Terzi cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor suportate pentru întreținerea fiului din contul Nataliei Terzi (vol.3, f.d.26).

La 02 august 2016, Lazari Terzi a declarat recurs împotriva deciziilor instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 12 aprilie 2016 și deciziei suplimentare din 21 iunie 2016 cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 decembrie 2016 s-a admis recursul declarat de Lazari Terzi, s-au casat integral decizia Curții de Apel Bălți din 12 aprilie 2016 și decizia suplimentară a Curții de Apel Bălți din 21 iunie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Lazari Terzi împotriva Nataliei Terzi cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a soților, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată și acțiunea reconvențională a Nataliei Terzi împotriva lui Lazari Terzi cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a soților, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată (vol.3, f.d.66-74).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 04 aprilie 2017 s-a admis apelul declarat de Natalia Terzi, s-a casat integral hotărârea Judecătoriai Ocnița din 17 martie 2015 și s-a pronunțat o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunilor.

S-a partajat averea comună în devălmășie a soților Terzi cu acordarea fiecăruia în

proprietate a câte ½ cotă-parte.

S-a acordat Nataliei Terzi în proprietate apartamentul XXXXX și 27,9% din terenul cu suprafața de 0,0881 ha cu numărul cadastral XXXXX, aferent construcției cu costul total de 162127 de lei.

S-a atribuit lui Lazari Terzi în proprietate automobilul de model XXXXX cu costul de 9000 de lei.

S-au atribuit lui Lazari Terzi următoarele bunuri de uz casnic: mobilă moale (sofa) - 500 de lei, plapumă 2,2x1,7 - 50 de lei, ștergar de baie - 25 de lei, oglindă pentru baie - 400 de lei, covor cu dimensiunile 4,0x2,0 - 700 de lei, sfredel electric de model „Craft P”=400 W - 300 de lei, cuptor electric de model „Saturn” - 400 de lei, televizor de model „Konika” cu diagonala de 37 cm - 350 de lei, masă pentru TV - 300 de lei, aspirator - 250 de lei, mobilă-colțar - 750 de lei, covor de podea cu dimensiunile 4,0x2,0 - 700 de lei, plapumă pentru 1,5 persoane - 60 de lei, set de veselă pentru ceai pentru 6 persoane - 60 de lei, cuptor cu microunde de model „Scarlet” - 450 de lei, aparat electric pentru tăiat legume - 60 de lei, în sumă totală de 5355 de lei.

S-au atribuit Nataliei Terzi în proprietate următoarele bunuri de uz casnic: covor cu dimensiunile 3,0x2,0 - 600 de lei, saltea 2 persoane - 900 de lei, set de mobilă pentru antreu - 500 de lei, lampă de podea - 800 de lei, set de model de bucătărie din trei elemente - 1000 de lei, saltea pentru 2 persoane - 900 de lei, cămin electric de model „Clement P”=200W - 150 de lei, ceas electronic de perete - 350 de lei, aparat de fotografiat de model „UFO” cu peliculă - 60 de lei, cuptor cu aburi de model „Hilton” - 380 de lei, covor de perete cu dimensiunile 1,5x1,5 - 350 de lei, cămin electric de perete - 400 de lei, candelabru cu 3 becuri - 150 de lei, candelabru cu 2 becuri - 100 de lei, saltea gonflabilă pentru copii - 100 de lei, etajeră pentru încălțăminte din masă plastică - 60 de lei, fier de călcat de model „Eleberg P”=1200W - 100 de lei, cadă pentru baie - 500 de lei, closet - 500 de lei, lavoar cu picior - 450 de lei, cazan electric - 1000 de lei, gard din metal cu ochiuri - 180 de lei, în sumă totală de 9530 de lei.

S-a încasat de la Natalia Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi sulta bănească în sumă de 78651 de lei. În rest, pretențiile lui Lazari Terzi împotriva Nataliei Terzi s-au respins ca neîntemeiate.

S-a încasat de la Natalia Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi cheltuielile de judecată în mărime de 9360 de lei.

La 17 iulie 2017 Lazari Terzi a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 04 aprilie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu examinarea cauzei în Curtea Supremă de Justiție.

În motivarea recursului a reiterat circumstanțele cauzei și a menționat că, instanța de apel a concluzionat eronat că ½ din bunul imobil constituie 78651 de lei, pe când în raportul de expertiză elaborat de OCT Bălți din 05 ianuarie 2015 a stabilit prețul acestuia în sumă de 162127 de lei.

Consideră faptul că instanța de apel a partajat averea comună neechitabil, exprimând-și dezacordul cu decizia recurată și cu hotărârea primei instanțe.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră de a admite recursul declarat de Lazari Terzi, de a modifica decizia instanței de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia

instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Din materialele cauzei se atestă că, la XXXXX a fost înregistrată căsătoria dintre Lazari Terzi și Guțol Natalia la XXXXX, fapt confirmat prin certificatul de căsătorie XXXXX (vol.1, f.d.5).

Din extrasele din Registrul bunurilor imobile rezultă că Lazari Terzi și Natalia Terzi au înregistrat la 28 aprilie 2005 dreptul de proprietate asupra bunului imobil situat în XXXXX, identificat prin numărul cadastral XXXXX, precum și 1/5 cotă-parte din construcția accesorie amplasată XXXXX identificată prin nr. cadastral XXXXX, iar la 26 martie 2007, dreptul de proprietate asupra a 27,9% din terenul cu suprafața de 0,0881 ha, identificat prin numărul cadastral XXXXX (vol.2, f.d.54-55, 56).

Prin adeverința nr. 08/18 din 20 noiembrie 2012 se confirmă că Lazari Terzi și Natalia Terzi au patriciat la privatizarea apartamentului XXXXX, costul acestuia fiind achitat în numerar la Banca de Economii (vol.1, f.d.77).

Din cartela transportului precum și din certificatul de înmatriculare XXXXX, se atestă că Lazari Terzi este posesorul automobilului de model XXXXX, anul fabricării 1993, de culoare gri cu capacitatea cilindrică de 1796 cm³ (vol.1, f.d. 54 verso și vol.2, f.d. 239-239 verso).

Conform raportului de evaluare nr. XXXXX, efectuat de Camera de Comerț și Industrie, filiala Edineț, s-a stabilit că valoarea de piață a automobilului XXXXX și numărul de identificare XXXXX, la data evaluării constituie 25884 de lei (vol.1, f.d.83-95).

În baza raportului de evaluare nr. XXXXX efectuat de Camera de Comerț și Industrie, filiala Edineț, s-a stabilit că valoarea de piață a automobilului XXXXX cu numărul de înmatriculare XXXXX și numărul de identificare XXXXX, la data evaluării constituie 17800 de lei (vol.1, f.d.169-181).

Prin raportul de expertiză nr. XXXXX s-a concluzionat că nu este posibilă partajarea în natură a apartamentului XXXXX, luând în considerare planificarea existentă a apartamentului, destinația bunului, normele și cerințele legislative în vigoare, condițiile principale la partajarea bunurilor imobile. La fel, nu a fost posibilă stabilirea valorii de piață a imobilului respectiv, reieșind din faptul că planificarea și suprafața acestuia înscrisă în documentele cadastrale diferă de planificarea și suprafața de facto a acestuia (vol.1, f.d. 150-155).

Conform raportului de evaluare nr. XXXXX, efectuat de Camera de Comerț și Industrie, filiala Edineț, în baza rezultatelor obținute în procesul de evaluare, s-a considerat că valoarea de piață a averii imobiliare prezentate și amplasate în XXXXX, ce aparține lui Lazari Terzi și Natalia Terzi cu drept de proprietate, la momentul evaluării constituie 249000 de lei (vol.1, f.d.192-216).

În baza raportului de evaluare din 05 ianuarie 2015 elaborat de Oficiul Cadastral Teritorial Bălți s-a stabilit că valoarea de piață a bunurilor imobile amplasate în XXXXX, și anume: apartamentul cu numărul cadastral XXXXX, 1/5 cotă-parte din construcție accesorie cu numărul cadastral XXXXX și 27,9% din terenul aferent cu numărul cadastral XXXXX constituie 162127 de lei (vol.2, f.d.38-99).

În baza informației OCT Ocnița nr. 15 din 22 septembrie 2015 se desprinde că la

21 septembrie 2015 dreptul de proprietate a Nataliei Guțol este înregistrat asupra următoarelor bunuri imobile amplasate înXXXXX: terenul cu numărul cadastral XXXXX cota-parte 1; construcție - casă de locuit numărul cadastralXXXXX, cota-parte 1 și construcțiile accesorii cu numerele cadastrale XXXXX și XXXXX (vol.2, f.d.165).

Conform raportului de evaluare nr.XXXXX, elaborat de Camera de Comerț și Industrie, filiala Edineț, în care s-a reflectat faptul că în rezultatul cercetării documentelor prezentate și datelor selectate s-a stabilit valoarea de piață a următoarelor bunuri mobile: set de mobilă de bucătărie din trei elemente (masă de bucătărie, 2 taburete și colțar) - 750 de lei, covor de podea cu dimensiunile 4,0x2,0 - 700 de lei, covor de perete cu dimensiunile 3,0x2,0 - 600 de lei, mobilă moale (sofa) - 500 de lei, cazan electric Termex - 1000 de lei, lampă de podea - 800 de lei, televizor de model „Konika” cu diagonala de 37 cm (nefuncțional) - 350 de lei, set de mobilă de bucătărie din trei elemente - 1000 de lei, set de mobilă pentru antreu - 500 de lei, cuptor cu microunde de model „Saturn” - 400 de lei, masă pentru TV - 300 de lei, saltea pentru 2 persoane - 900 de lei, cămin electric de model „Clement P”=200W - 150 de lei, șervet pentru baie cu dimensiunile 1,0x0,4 - 25 de lei, sfredel electric de model „Craft P”=400 W - 300 de lei, plapumă 2,2x1,70 - 50 de lei, oglindă pentru baie - 400 de lei, ceas electronic de perete - 350 de lei, aparat de fotografiat de model „UFO” cu peliculă - 60 de lei, cuptor cu aburi de model „Hilton” - 380 de lei, set de veselă pentru ceai pentru 6 persoane - 60 de lei, plapumă pentru 1,5 persoane - 60 de lei, covor de perete cu dimensiunile 1,5x1,5 - 350 de lei, covor de podea cu dimensiunile 4,0x2,0 - 700 de lei, gard din metal cu ochiuri - 180 de lei, cămin electric de perete - 400 de lei, candelabru cu 3 becuri - 150 de lei, candelabru cu 2 becuri - 100 de lei, saltea gonflabilă pentru copii - 100 de lei, aparat electric pentru tăiat legume - 60 de lei, etajeră pentru încălțăminte din masă plastică - 60 de lei, cadă pentru baie cu dimensiunile 1,75x0,90 - 500 de lei, closet - 500 de lei, lavoar cu picior - 450 de lei, aspirator de praf de model „Eleberg” P=1400 W - 250 de lei, fier de călcat de model „Eleberg P”=1200W - 100 de lei, cuptor cu microunde de model „Scarlet” - 450 de lei. În total valoarea acestora constituie suma de 13985 de lei (vol.2, f.d.187-221).

Prin raportul de evaluare nr. XXXXX elaborat de Camera de Comerț și Industrie, filiala Edineț, valoarea de piață a autoturismului XXXXX la data evaluării constituie 9000 de lei, având în vedere caracteristicile comparabile și nivelul corecțiilor totale (vol.2, f.d.227-242).

Verificând legalitatea deciziei Curții de Apel Bălți din 04 aprilie 2017, Colegiul constată că, partea motivată a acesteia vine în contradicție cu dispozitivul adoptat, inadvertențe pasibile corectării în ordine de recurs.

În baza art. 19 alin. (1) din Codul familiei, bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei sînt supuse regimului proprietății în devălmășie.

Conform art. 20 alin. (1), (2), (3) și (4) din Codul familiei, (1) Bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei aparțin ambilor cu drept de proprietate în devălmășie, conform legislației.

(2) Sînt proprietate în devălmășie bunurile procurate din contul:

a) veniturilor obținute de fiecare dintre soți din:

- activitatea de muncă;
- activitatea de întreprinzător;
- activitatea intelectuală;

b) premiilor, indemnizațiilor și altor plăți, cu excepția celor care au un caracter de compensare (ajutor material, despăgubire pentru vătămarea sănătății etc.);

c) altor mijloace comune.

(3) Sînt proprietate în devălmășie a soților bunurile mobile și imobile, valorile mobiliare, depunerile și cotele de participație în capitalul social din instituțiile financiare sau societățile comerciale, care au fost construite, constituite, procurate sau făcute din contul mijloacelor comune, precum și alte bunuri dobîndite în timpul căsătoriei, chiar dacă sînt procurate sau depuse pe numele unuia dintre soți.

(4) Dreptul la proprietate în devălmășie se extinde și asupra soțului care nu a avut un venit propriu, fiind ocupat cu gospodăria casnică, cu educația copiilor sau din alte motive temeinice.

În conformitate cu art. 25 alin. (1), (3) și (4) din Codul familiei, împărțirea proprietății în devălmășie a soților poate fi făcută atît în timpul căsătoriei, cît și după desfacerea ei, la cererea oricărui dintre soți. În caz de neînțelegere, determinarea cotei-părți a fiecărui soț în proprietatea în devălmășie, precum și împărțirea acesteia în natură, se face pe cale judecătorească. La împărțirea proprietății în devălmășie, instanța judecătorească, la cererea soților, stabilește bunurile ce urmează să fie transmise fiecărui dintre ei. Dacă unuia dintre soți îi sînt transmise bunuri care depășesc cota ce-i revine, celuilalt soț i se poate stabili o compensație bănească sau de altă natură..

Articolul 371 din Codul civil statuează că, bunurile dobîndite de soți în timpul căsătoriei sînt proprietatea lor comună în devălmășie dacă, în conformitate cu legea sau contractul încheiat între ei, nu este stabilit un alt regim juridic pentru aceste bunuri. Orice bun dobîndit de soți în timpul căsătoriei se prezumă proprietate comună în devălmășie pînă la proba contrară.

În baza prevederilor art. 372 alin.(1) și (2) din Codul civil, Bunurile care au aparținut soților înainte de încheierea căsătoriei, precum și cele dobîndite de ei în timpul căsătoriei în baza unui contract de donație, prin moștenire sau în alt mod cu titlu gratuit, sînt proprietatea exclusivă a soțului căruia i-a aparținut sau care le-a dobîndit. Bunurile de folosință individuală (îmbrăcăminte, încălțăminte și altele asemenea), cu excepția bijuteriilor și a altor obiecte de lux, sînt bunuri personale ale soțului care le folosește, chiar dacă sînt dobîndite în timpul căsătoriei din contul mijloacelor comune ale soților.

Articolul 315 alin. (1), (2), (3) și (4) din Codul civil prevede că, proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Dreptul de proprietate este perpetuu. Dreptul de proprietate poate fi limitat prin lege sau de drepturile unui terț. Dreptul de folosință include și libertatea persoanei de a nu folosi bunul.

Din debutul analizei legalității deciziei recurate, Colegiul va remarca justetea concluziei instanței de apel la capitolul partajării averii soților Terzi care din perspectiva cadrului legal pertinent și naturii pretențiilor, bunurile care fac parte din averea acestora aparțin ambilor cu drept de proprietate în devălmășie și pe aceeași undă de idei va nota temeinicia raționamentelor instanței de apel ce vizează că fiecărui din soți le revine a cîte $\frac{1}{2}$ cotă-parte din averea comună.

În această ordine de idei, se ajunge la concluzia că, bunurile imobile amplasate înXXXXX, și anume: apartamentul cu numărul cadastralXXXXX, 1/5 cotă-parte din construcție accesorie cu numărul cadastral XXXXX și 27,9% din terenul aferent acestora cu numărul cadastralXXXXX, au fost dobîndite în timp ce Lazari Terzi și Natalia Terzi erau în relații de căsătorie și în acest sens se prezumă că aparține cu drept de proprietate comună în devălmășie a soților, la acest capitol instanța de apel a ajuns la

o concluzie justă despre faptul că acest bun imobil este proprietate în devălmășie a soților.

De altfel, la aprecierea averii comune, Colegiul își va fundamenta concluzia pe constatările reflectate în rapoartele de evaluare nr. XXXXX și nr. XXXXX elaborate de Camera de Comerț și Industrie, filiala Edineț, întrucât acestea reflectă valoarea bunurilor de uz casnic care urmează a fi partajate și valoarea de piață actualizată a automobilului la momentul evaluării. Totodată va lua în considerare și constatările din raportul de evaluare din 05 ianuarie 2015 elaborat de Oficiul Cadastral Teritorial Bălți, întrucât cuprinde toate bunurile imobile care urmează a fi partajate.

În această ordine de idei, Colegiul reține justă concluzia instanței de apel că bunurile imobile amplasate în XXXXX, și anume: apartamentul cu numărul cadastral XXXXX, 1/5 cotă-parte din construcție accesorie cu numărul cadastral XXXXX și 27,9% din terenul aferent acestora cu numărul cadastral XXXXX urmează a fi atribuite Nataliei Terzi cu încasarea unei sulte în beneficiul lui Lazari Terzi, deoarece în ședința de judecată din 21 martie 2017 (vol.3, f.d.86 verso) a solicitat expres atribuirea acestuia, din motiv că nu dispune de un alt spațiu locativ, însă Lazari Terzi nu a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

Colegiul menționează că instanța de apel, corect a reținut faptul că, la partajarea bunurilor imobile urmează a fi luat în considerare raportul de evaluare efectuat de OCT Bălți deoarece sunt incluse toate bunurile supuse partajării și se reflectă prețul de piață a bunului imobil. Mai mult, valoarea bunurilor imobile reflectate în el sunt actualizate la valoarea de piață a acestora la momentul evaluării.

Contrar celor reținute supra, instanța de apel a dispus încasarea de la Natalia Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi sulta bănească în sumă de 78651 de lei ce constituie 1/2 cotă-parte din bunul imobil supus partajării, însă reieșind din valoarea de piață a bunurilor imobile, suma obținută este diferită decât cea indicată de instanța de apel. Astfel, luând în considerare valoarea bunurilor imobile reflectate în raportul de evaluare din 05 ianuarie 2015 elaborat de OCT Bălți (vol.2, f.d.38-99), 1/2 din aceasta constituie suma de 81063,50 de lei ($162127 \text{ de lei} \div 2 \text{ cote-părți} = 81063,50 \text{ de lei}$). De altfel, se conchide că instanța de apel urma să încaseze anume sulta bănească în suma respectivă.

Având în vedere că s-a încasat de la Natalia Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi sulta bănească în sumă de 78651 de lei, este cert faptul că urmează a fi încasată suma de 2412,50 de lei, ca diferența dintre sulta bănească care urma a fi încasată și sulta bănească încasată de la Natalia Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi, reieșind din calculul: $81063,50 \text{ de lei} - 78651 \text{ de lei} = 2412,50 \text{ de lei}$.

În altă ordine de idei, instanța de recurs reține justificată concluzia instanței de apel prin care susține că la stabilirea costurilor bunurilor mobile se va lua în considerare raportul de evaluare nr. XXXXX, elaborat de Camera de Comerț și Industrie, filiala Edineț (vol.2, f.d.187-221), întrucât valoarea altor bunuri mobile nu a fost reflectată în alte documente, reieșind din dispozițiile art. 121 și art. 122 din Codul de procedură civilă.

Colegiul conchide că deși instanța de apel a partajat averea comună în devălmășie a soților Terzi cu acordarea fiecăruia în proprietate a câte 1/2 cotă-parte, nu ajustează diferența dintre cotele-părți la bunurile mobile. În consolidare poziției, Colegiul reiterează dispozițiile art. 361 alin. (3) din Codul civil care prevede că, în cazul în care unui dintre coproprietari îi este atribuită o parte reală mai mare decât cota sa parte,

celorlalți coproprietari li se atribuie o sultă.

Astfel, ținând cont de faptul că lui Lazari Terzi i s-a atribuit în proprietate bunuri de uz casnic în sumă totală de 5355 de lei, iar Nataliei Terzi i s-a atribuit în proprietate bunuri de uz casnic în sumă totală de 9530 de lei, este evident faptul că urma a fi încasată sulta bănească de la Natalia Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi în sumă de 2087,50 de lei, reieșind din următoarele calcule: $(9530 \text{ de lei} - 5355 \text{ de lei}) \div 2 \text{ cote-părți} = 2087,50 \text{ de lei}$.

Prin urmare, sulta bănească încasată din contul Nataliei Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi va fi majorată de la suma de 78651 de lei la suma de 83151 de lei, reieșind din următoarea formulă matematică: $162127 \text{ de lei [valoarea bunurilor imobile]} \div 2 \text{ cote-părți} + 2087,50 \text{ de lei [diferența dintre cotele-părți la bunurile de uz casnic]} = 83151 \text{ de lei}$.

Din considerentele menționate și avînd în vedere că, partajarea averii a soților Terzi a fost argumentată elocvent, însă suma sultei stabilită de instanța de apel în acest context nu a fost corect determinată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție pe cale de consecință admite recursul declarat de Lazari Terzi și modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017 prin majorarea sultei bănești încasată din contul Nataliei Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi de la suma de 78651 de lei la suma de 83151 de lei, iar în rest decizia instanței de apel se menține fără modificări.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Lazari Terzi.

Se modifică decizia Curții de Apel Bălți din 04 aprilie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Lazari Terzi împotriva Nataliei Terzi cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a soților, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată și acțiunea reconvențională intentată la cererea Nataliei Terzi împotriva lui Lazari Terzi cu privire la partajarea averii comune în devălmășie a soților, repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, prin majorarea sultei bănești încasată din contul Nataliei Terzi în beneficiul lui Lazari Terzi de la suma de 78651 de lei la suma de 83151 de lei.

În rest decizia Curții de Apel Bălți din 04 aprilie 2017 se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Galina Stratulat

Dumitru Mardari